

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Stichting Stop Zoutwinning en Bewonersgroep Borgercompagnie,

t.n.v. 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Tel. 5.1.2.e

5.1.2.e

@ 5.1.2.e

Staatstoezicht op de Mijnen**Bezoekadres**

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

5.1.2.e

T 5.1.2.e

Datum 8 oktober 2024

Betreft Handhavingsverzoek Zoutwinning Nedmag – BV-5659

Geachte 5.1.2.e

Ons kenmerk
BV-5659

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)
-

Op 31 juli 2024 heeft u namens de Stichting Stop Zoutwinning en Bewonersgroep Borgercompagnie (hierna: Stichting Stop Zoutwinning) de brief "*handhavingsverzoek*" aan de Inspecteur-generaal der Mijnen (IGM) van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gezonden. Eenzelfde brief heeft u gestuurd naar de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG). Uit uw brief spreekt een grote betrokkenheid, dat waardeer ik. We vinden elkaar in onze zorg voor de veiligheid van mensen en bescherming van het milieu.

Uw brief bevat een aantal punten waarop u handhaving verzoekt. In de beantwoording van het handhavingsverzoek beperk ik mij tot de handhavingsverzoeken die zijn gericht aan de toezichthouder. U verzoekt SodM handhavend op te treden inzake de volgende punten:

- [...] *de ontwikkeling van, en productie uit, de putten VE-5 en VE-7 van Nedmag met onmiddellijke ingang stop te zetten.*
- [...] *te handhaven dat Nedmag voldoet aan haar verplichtingen omtrent publicatie van bodemdalingcijfers, zoals beschreven in Artikel 9 van het Instemmingsbesluit op het Winningsplan 2018 van Nedmag.*

Ik heb besloten uw verzoek af te wijzen. In deze brief treft u mijn motivatie aan voor dit besluit.

Opbouw brief

In deze brief zal ik eerst ingaan op de door u gegeven onderbouwing in uw handhavingsverzoek. Daaropvolgend zal ik een inhoudelijke toelichting geven op mijn besluit.

Uw onderbouwing van het handhavingsverzoek

In uw handhavingsverzoek geeft u aan dat Nedmag meer pekels uit het cluster lijkt te produceren dan verwacht en dat dit volgens u kan leiden tot meer bodemdaling dan vergund is. U geeft in uw handhavingsverzoek een berekening waar een discrepantie van 1,216 miljoen m³ extra pekelsproductie uitkomt. U komt op dit getal door het verschil van de gerapporteerde getallen van het vrije pekelsvolume van het TR-cluster en de hoeveelheid geproduceerde pekels uit het TR-cluster:

1. 3,51 miljoen m³ als schatting van vrije pekels na de lekkage in 2018.

2. Totale productie uit het cluster t/m 1^e kwartaal 2024 (NLOG): 2,944 miljoen m³.
3. 1,782 miljoen m³ als schatting van vrije pekel voor het eerste kwartaal 2024.
4. Discrepancie: totale productie + vrije pekel Q1-2024 – vrije pekel april 2018 = 1,216 miljoen m³.

Met een omrekenfactor van 17 cm per 1 miljoen m³ komt u uit op 10 tot 20 cm meer bodemdaling dan op basis van eerdere prognoses.

Norm

De winning van delfstoffen dient overeenkomstig een winningsplan, waarmee de Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft ingestemd, te worden uitgevoerd (artikel 34, eerste en derde lid, van de Mijnbouwwet).

Op 24 januari 2023 is door de destijds zittende staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat ingestemd¹ met het Winningsplan 2018. Dit maakt dat de ontwikkeling van, en productie uit, o.a. de putten VE-5 en VE-7 is toegestaan en pekel uit het cavernecluster kan worden afgelaten voor productie volgens instemmingsbesluit Winningsplan Nedmag 2018.

Toelichting besluit

Als er sprake is van een overtreding heeft SodM in beginsel een plicht tot handhaven. SodM heeft naar aanleiding van uw handhavingsverzoek onderzocht of Nedmag in overtreding is met betrekking tot de door u genoemde punten. Zoals reeds vermeld wijs ik uw verzoek af om handhavend op te treden tegen Nedmag. Hieronder volgt de toelichting op mijn besluit.

Onzekerheid in vrije pekel

Na de lekkage in 2018 nam Nedmag 3,51 miljoen m³ als meest waarschijnlijke waarde voor het volume vrije pekel (prognose). In de "*Integrale onzekerheidsanalyse bodemdaling*" van Nedmag² is te lezen dat de *totale* vrije pekel een bandbreedte heeft van tussen de 3,34 miljoen m³ en 5,32 miljoen m³. Dus een verschil van zo'n 2 miljoen m³ tussen minimum en maximum van de *totale* vrije pekel, waarvan een groot deel in het TR-cluster zit.

Deze bandbreedte in de schatting van de vrije pekel is het resultaat van onzekerheden in de berekeningen van volumes die ontstaan in verschillende processen zoals ondergrondse oplossing van de verschillende zouten en neerslag van de restproducten. Dergelijke onzekerheden zijn inherent aan het mijnbouwproces, waar directe observaties niet altijd mogelijk zijn. Door het maken van verschillende scenario's met verschillende aannames wordt een bandbreedte geconstrueerd die zo goed mogelijk past bij de ondergrondse

¹ EZK (24 januari 2023) Instemmingsbesluit winningsplan Nedmag 2018 (2023). Kenmerk PDGGO-DTDO / 22543048.

² Nedmag (16 september 2019) Aanvulling op winningsplan 2018. Verbijzondering en onzekerheidsanalyse bodemdalingsprognose; Het risico op caverneverbindingen; Vergelijking bodemdalingsprognose en praktijkmetingen.

werkelijkheid en de onzekerheden. Dit is een van de redenen waarom het meet- en regelprotocol aandacht besteedt aan convergentievolume; deze regelmatige metingen kunnen bijdragen aan het beter bepalen van processen, waardoor de onzekerheid met de tijd kleiner wordt. SodM houdt hierop toezicht.

In uw handhavingsverzoek benoemt u een discrepantie in het volume vrije pekkel van 1,216 miljoen m³. Als we de waardes nemen zoals ze nu bekend zijn; de totale productie door Nedmag in Q1 2024 (sinds 2018) is 2,944 miljoen m³ en de huidige schatting van vrije pekkel in Q1 2024 is 1,782 miljoen m³. Dan zou de totale vrije pekkel die in het cluster aanwezig zou zijn geweest 4,726 miljoen m³ zijn.

Tevens wil ik u informeren dat er in de productiecijfers van NLOG.nl, en daardoor uw berekening, geen rekening wordt gehouden met verdunning van de geproduceerde pekkel met zoet water. De pekkel wordt tijdens productie in de put verdund om ongewenste zoutkristallisatie, en als gevolg daarvan verstopping, te voorkomen. Een zogenaamde dilutiefactor is een maat voor de hoeveelheid verdunning van de pekkel in de put. Ik wil hierbij benadrukken dat het zoet water dat hiervoor gebruikt wordt **niet** in de caverne gebracht wordt en nieuw zout oplost. Het gebruik van dit water is alleen noodzakelijk om de put open te houden, zodat het zout uit kan stromen.

Uit gegevens opgevraagd bij Nedmag, is gebleken dat de gemiddelde dilutiefactor 1,18 betreft. Dit houdt in dat de netto gewonnen pekkel 100/118 deel is van wat er bruto uit de put komt. Volgens NLOG bedraagt de geproduceerde pekkel uit het TR-cluster afgerond 2,9 miljoen m³. Daarmee komt de geproduceerde hoeveelheid pekkel netto uit op $2,9 * (100/118) \approx 2,5$ miljoen m³. Het totale vrije volume pekkel voor het cluster is dan $2,5 + 1,782 = 4,282$ miljoen m³. Deze waarde ligt binnen de door Nedmag opgegeven bandbreedte voor het totaal volume vrije pekkel.

Dit volume van 4,282 miljoen m³ ligt binnen de bandbreedte zoals Nedmag die beschreven heeft in "*Integrale onzekerheidsanalyse bodemdaling*". Een bandbreedte als deze is inherent aan alle ondergrondse geologische processen in het algemeen en de oplosmijnbouw van Nedmag in het bijzonder. De onzekerheid in de vrije pekkel is daarom ook een belangrijk aandachtspunt van SodM geweest in zowel de behandeling van het winningsplan, het advies van SodM, de aanvulling van het winningsplan van Nedmag (sectie 4.1) en het instemmingsbesluit van EZK.

Ik kom daarom tot de conclusie dat Nedmag op dit moment niet in overtreding is m.b.t. de maximaal toegestane winning uit het instemmingsbesluit op het winningsplan.

Van vrije pekkel naar bodemdaling

In uw handhavingsverzoek verwijst u naar een omrekenfactor van 17 cm bodemdaling per 1 miljoen m³ pekkel. Dit getal komt uit een memo van SodM die

naar een figuur verwijst op pagina 16 van het voorgaande winningsplan uit 2013³. Het getal van 17 cm per 1 miljoen m³ is echter alleen geldig voor een relatief kleine caverne (ordegrootte 0,5 miljoen m³). In de context van de genoemde memo is dit getal gebruikt om als rekenvoorbeeld te dienen. Nedmag heeft in de aanvulling op het winningsplan (hoofdstuk 5) met behulp van InSAR-metingen een kalibratie gemaakt voor het TR-cluster. Deze komt uit op 8,1 cm per miljoen m³ SodM kan zich vinden in deze kalibratie. Deze omrekenfactor wordt gebruikt om een prognose te maken voor de correlatie tussen de afname in vrij pekelvolume en de mate van bodemdaling.

Nedmag beschrijft dit in de aanvulling op het winningsplan (hoofdstuk 4) met een verwachte bodemdaling van 87 cm, met daarbij een ondergrens van 78 cm en bovengrens van 94 cm (+1 cm door naverzadiging). De volledige range in bodemdaling (78 tot 95 cm) behorende bij de totale bandbreedte in vrije pekel (3,34 miljoen m³ en 5,32 miljoen m³) zit dus al in de bodemdalingsprognose en komt er niet nog een keer bovenop.

Uit de gegevens in het Meet- en Regelprotocol Nedmag Mining Q1 2024⁴ blijkt dat de bodemdaling bij de meest recente waterpassing 58,4 cm bedraagt (dateert augustus 2022). Ook geeft het Meet- en Regelprotocol inzicht in de recentere bodemdaling door de regelmatig uitgevoerde GPS- en InSAR-metingen (tussen Q1 en Q3 2024).

Nedmag's Winningsplan 2018 voorziet een maximale bodemdaling van 95 cm bij het aangevraagde volume. Het ministerie van EZK heeft hiermee ingestemd⁵. Op basis van de beschikbare informatie (waterpassing, GPS, InSAR) wordt deze maximaal toegestane bodemdaling dus niet overschreden (58.4 van de vergunde 95 cm). Ook geeft de beschikbare informatie geen reden om te twijfelen aan de kalibratie van de InSAR in de aanvulling op het winningsplan.

Ik kom tot de conclusie dat Nedmag op dit moment niet in overtreding is m.b.t. de maximaal toegestane bodemdaling uit het instemmingsbesluit op het winningsplan.

Publicatie bodemdalingcijfers

In uw handhavingsverzoek verwijst u ook naar artikel 9, van het Instemmingsbesluit op het Winningsplan 2018, en de verplichting tot publicatie van de bodemdalingcijfers. Artikel 9 luidt:

"Nedmag B.V. zorgt voor het aanbieden van de volgende gegevens, aan het waterschap Hunze en Aa's, de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Veendam, Midden-Groningen, Aa en Hunze en Tynaarlo:

³ Nedmag (26 maart 2013) Winningsplan Kalium- en Magnesiumzoutwinning 2013.

⁴ Nedmag (21 mei 2024) Meet en Regelprotocol Nedmag Mining Q1-2024 v2.3. Link: www.nedmag.nl/kennisbank.

⁵ EZK (24 januari 2003) Instemmingsbesluit winningsplan Nedmag 2018 (2023). Kenmerk PDGGO-DTDO / 22543048.

- na uitvoering van iedere waterpassing het actuele statusrapport van de bodemdaling binnen 12 weken na het indienen van het meetregister bij de inspecteur-generaal der mijnen;
- een 4-jaarlijks statusrapport ten aanzien van de winning in relatie tot de bodemdalingsprognoses in het winningsplan.”

Hierin worden aan Nedmag geen verplichtingen met betrekking tot publicatie opgelegd. Desondanks publiceert Nedmag de bodemdalingscijfers in de kwartaalrapportages van het Meet- en Regelprotocol. Deze zijn terug te vinden op www.nedmag.nl/kennisbank. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats tussen de gemeentes, de provincie en het Waterschap, waarbij ook SodM bij vertegenwoordigd is.

Ik kom tot de conclusie dat Nedmag niet in overtreding is van artikel 9 van het Instemmingsbesluit.

Toezicht op bodemdaling

Bij SodM gaat het toezicht op de bodemdaling uiteraard door. Elk kwartaal wordt door Nedmag de bodemdaling gerapporteerd in het Meet- en Regelprotocol en besproken in een kwartaaloverleg. Dit jaar wordt wederom een 2-jaarlijkse waterpassing gedaan. Zoals in artikel 9, tweede lid, van het Instemmingsbesluit staat wordt door Nedmag iedere vier jaar een uitgebreide actualisatie van de bodemdalingsvoorspelling gemaakt op basis van de meest recente data en inzichten. Dan wordt wederom een berekening gemaakt van de hoeveelheid vrije pekel, de bodemdaling per miljoen m³ zoutkruip, de onzekerheden daarin en hoe zich dit verhoudt tot de prognoses in het winningsplan.

Beoordeling handhavingsverzoek

Naar aanleiding van uw handhavingsverzoek heb ik onderzocht of Nedmag in strijd handelt met het Winningsplan 2018 en het Instemmingsbesluit op de volgende punten:

- overschrijding van de maximaal toegestane pekelproductie en/of bodemdaling;
- publicatieplicht van bodemdalingscijfers.

Op beide punten heb ik geen overtreding geconstateerd.

Conclusie

Er is geen grond om handhavend op te treden tegen Nedmag, nu er geen overtredingen zijn geconstateerd. Ik wijs uw verzoek om handhavend op te treden tegen de voortzetting van de zoutwinning af. Tevens wijs ik uw verzoek om handhavend op te treden tegen Nedmag vanwege het niet voldoen aan artikel 9 van het Instemmingsbesluit op het Winningsplan 2018 af.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Mededelingen

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Inspecteur-generaal der Mijnen, per adres Staatstoezicht op de Mijnen, t.a.v. afdeling Bestuurszaken, Postbus 24037, 2490 AA 's-Gravenhage. U kunt uw bezwaarschrift ook digitaal indienen via info@sodm.nl.

SodM is voornemens het besluit op uw verzoek, met uitzondering van daarin opgenomen persoonsgegevens, te publiceren op onze website www.sodm.nl. Hierbij geef ik u de mogelijkheid om uw mening te geven over de voorgenomen openbaarmaking. U kunt dit doen door binnen twee weken nadat u dit bericht ontvangt, dus uiterlijk 22 oktober 2024, uw reactie schriftelijk en gemotiveerd te mailen naar info@sodm.nl. Als ik binnen de aangegeven termijn geen reactie van u heb ontvangen, ga ik er vanuit dat u geen bedenkingen tegen openbaarmaking heeft. Geanonimiseerde publicatie van onze reactie op uw brief zal dan plaats vinden op 23 oktober 2024.